

המדריגה הפנימית בליקוט הנקודות הטובות

שיעורו השבועי של
הרה"ח ד' שלום מייקוף שליט"א

תמוז תשפ"ג

יז"ל ע"י מכון
"שעדים"
להוצאת שיעורי
הרה"ה ר' שלום מייקוף שליט"א

הארות והערות יתקבלו בברכה

0548-593-792

0533-10-7641

לקבלת החוברת השבועית

N3107641@gmail.com

תורה רפכ שיעור ג

המודריגה הפנימית בליקוט הנקודות טובות

יש כמה דרכים להוציא את הרשע מכף חובה לכף זכות, והעבודה הגבוהה יותר שהיא מודריגת צדיקים, הינה להתבונן בחלק האלוהי שבו שהינו משכן להשי"ת, ולראות את הרע כחיצוני לגמדי, ובתינוק העושה בלי דעת, וזוה מלקט את הנצוץ הקדוש שבו וממילא הקליפות כלים והולכים, ואף אם הסט"א בולעת את המעט טוב שעשה הרשע, הרי כבר נאמר חיל בלע זיקאנו, וכשיקיא, יקיא גם את עצמות היוותו ויהפכו עוזנות לזכויות

השאלות

א] בספר המידות (פרק הרחקת רשעים) שהמצוות של הרשע מבלבלים אותנו יותר ממה שהעבירות שלו מבלבלים אותנו וזה עניין גוי ששבת חייב מיתה ע"כ, ואיך יתכן שהמעט טוב ומצווה קטנה שעשה הרשע היא כל כך טובה עד שמהפכת אותו ואת כל חובותיו מחובה לזכות.

ב] בתחילת המאמר מבואר בדברי רביז"ל שיש חובה לכל אדם לדון את עצמו ואת אחרים לכף זכות ואפילו רשעים, אולם בהמשך המאמר מתבאר בדברי רביז"ל שזו היא עבודת צדיקים בעלי מדריגה שהנקודות תאבים להכלל בהם ושהם רועים ובוניים את המשכן, ולכאורה זה סותר מה שהתחיל.

ג] מה שייך הדרש על הפסוק אזמרה לאלוהי בעודי, לפשוטו של מקרא, שהכוונה היא בעוד אני קיים, כמו אהללה ה' בחיי, בעוד אני חי.

ד] למה נדרש כל העניין על הפסוק ועוד מעט ואין רשע, ונרמז העניין של המעט טוב בתיבת 'ועוד', עד שמרמז גם בפסוק השני אזמרה לאלוהי ב'עודי' שרומז על ה'ועוד',

וזה רמז על רמז, כי לכאורה ברמז הפסוק 'ועוד' מעט ואין רשע, אין עיקר המשמעות בתיבת 'ועוד', אלא בתיבות 'מעט ואין רשע'.

ה] מה עניין המשכן למאמר זה ולכל עניין הנקודות טובות, והנה זה מפורש בליקו"ה (השכמת הבוקר א) שהמשכן נבנה מהנקודות טובות של כל אחד מישראל, מעין מה שהביאו בגשמיות כל אחד את נדבת לבו, אבל עדיין צ"ב מה מוסיף בזה לכלל המאמר, וגם מה השייכות לעצם מהות המשכן.

ו] וכמו כן צ"ב מה עניין התינוקות של בית רבן, למאמר זה ולכל עניין הנקודות טובות, וזה הרי מוכרח מדברי רביז"ל שיש לזה שייכות, שהרי אמר שמי שיש לו בשלימות את העניין של ליקוט הנקודות טובות, הוא יש לו שלימות בעניין המשכנות והתינוקות, ובפשטות השייכות היא מצד שהתינוקות הם הבל שאין בו חטא כמובא בפנים, והרי זה כמו הנקודה טובה שהוא דבר קטן שאין בו חטא, וכן מובן בביאה"ל"ק, אבל צ"ב מה מוסיף בזה לכלל המאמר.

ז] ולמה קורא לצדיקים העוסקים במשכנות ובתשב"ר בשם רועה, מה עניין רעיית צאן לכאן, ואמנם מצינו שנקראו הצדיקים בשם רועים (סוכה נב:), ומשה רבינו היה רועה צאן ונקרא בזוה"ק (רע"מ) בשם רעיא מהימנא, והוא הקים את המשכן, אבל מה השייכות בין היותו רועה להיותו מקים את המשכן.

ח] למה קורא לצדיק המלקט בשלימות את הנקודות טובות בשם חזן, וגם ביאר בזה את המשנה החזן רואה וכו', והנה בפנים ביאר רביז"ל את הדבר כי צדיק זה יכול להיות שליח ציבור, וש"ץ הוא החזן, אבל עניין זה יש בו קושי, כי אף שבזמנינו קוראים לש"ץ חזן, אבל בזמן חז"ל לא היה כן, אלא חזן הוא השמש או הבעל קורא או מלמד תינוקות, וכמ"ש רש"י (שבת יא.) 'החזן, חזן הכנסת המקרא שבעה הקוראים בתורה וכו', ל"א חזן מלמד תינוקות' ע"כ, ועוד כתב 'והחזן הוא השמש ולא שליח ציבור' (המיוחס לרש"י תענית טז.), ועי' גם ברש"י (יומא סח.) וריב"ן (מכות כב.) שכתבו שחזן הוא השמש, ואף כי יש משמעות בדברי חז"ל בזוהר חדש (רות, בעניין ברכו את ה' המבורך) שהחזן הוא הש"ץ, מ"מ צ"ב שהרי רביז"ל מפרש כאן את המשנה בשבת, החזן רואה היכן התינוקות קוראים, וזה מתפרש רק על בעל קורא או מלמד תינוקות, כי הש"ץ המתפלל אינו צריך לדעת קריאת התורה, אלא בוודאי שגם רביז"ל שמדבר על הש"ץ שמוציא את הרבים ידי חובתם, ומנגן בזמירות וניגונים, הכוונה היא במיוחד על זה שמוציא את הרבים בקריאת התורה ומנגן את הניגון של קריאת התורה, וצ"ב מה העניין המיוחד בקריאת התורה וניגונה ששייך לעניין ליקוט הנקודות טובות.

ט] גם יש להתבונן למה קרא רביז"ל אל המעט טוב בשם נקודה טובה, והנה אנו רגילים כבר במאמר זה, וכבר התרגלנו לתואר נקודות טובות שרביז"ל מכנה בו את המעט טוב שיש בכל אדם, אבל באמת זה כינוי מיוחד שאין לו מובן פשוט, כי מה שייך שם נקודה על מעשה, ואף שכוונת רביז"ל היא שגם המעשה אינו טוב רק נקודה מתוכו, הרי הנקודה היא כנראה איזה חלק מהמעשה, כגון שיש איזה רגע מהתפילה שהיה בלי פניות, ובאמת גם את זה רביז"ל קורא בשם מעט טוב, ומיד כופל את לשונו וקורא לזה בשם נקודה טובה, וכלשונו: 'על ידי שמוצאין בו עוד מעט טוב, איזה נקודה טובה', וצ"ב למה צריך לכפילות לשון זו.

י] עוד יש להרגיש את הלשון שרביז"ל משתמש בה כמה פעמים בפנים 'איך אפשר שלא עשה איזה דבר טוב', ולא מובן כי אם זה בלתי אפשרי, הרי היה מוכרח לזה, וממילא אין זה נחשב למעשה טוב שבחר בו, אלא מסתמא כוונת רביז"ל היא רק לומר, שבוודאי שכל יהודי עושה טוב, וא"כ למה השתמש רביז"ל במטבע לשון של 'איך אפשר'.

יא] כמו כן יש להעיר, שמסתמא לא לחינם קרא רביז"ל כאן באמצע המאמר לרשעים בשם 'הקלים', וצריך להבין איזו לשון הוא זה.

הביאור

רועים ובונים את המשכן, ולכאורה זה סותר מה שהתחיל.

וביותר צ"ב שהרי רביז"ל אמר מאמר זה בשמיע"צ שנת תקס"ח רק עד ד"ה ודע, כלומר שאמר רק את זה שכל אדם צריך לעסוק בליקוט הנקודות טובות שלו ושל אחרים, ורק אחרי כן בנסיעתו ללעמברג, כאשר מוהרנ"ת ומוה"ר נפתלי רדפו אחריו וביקשו ממנו שיאמר להם תורה, אז הוסיף להם את סיום המאמר (כמבואר בחי"מ ופרפראות לחכמה כאן), ומכיוון שלולא שביקשו

שני חלקי המאמר

הנה בתחילת המאמר מבואר בדברי רביז"ל החובה לכל אדם לדון את עצמו ואת אחרים לכף זכות ואפילו רשעים, וכן מפורש בליקוה"ל (פריקה וטעינה ה"א וה"ב) שעניין זה מוטל על כל אדם, לפרוק משא חבירו ולטעון עמו גם ברוחניות, אולם במקום אחר בליקוה"ל (תפילת המנחה ה"ז אות לב) וכן כאן בהמשך המאמר מתבאר בדברי רביז"ל שזו היא עבודת צדיקים בעלי מדריגה שהנקודות תאבים להכלל בהם ושם

שתי דרכים ביציאה מחוכה לזכות

ונראה לבאר דבריו ולהשלים את העניין כך.

כי הנה כבר כתב בביאוה"ל"ק בתחילת דבריו (בקטע הראשון שעל מאמר זה), שהדרך איך להפוך את הרשע מחוכה לזכות, הוא על ידי שמתבונן שאינו אשם כל כך, כי לפי המקומות שעובר בהם נעשה עמו כך, ובהמשך כתב עוד עניין, שאם מוצאים ברשע נקודה טובה, הרי אם יש בו ניצוץ דניצוץ של טוב, לא יוכל להיות שיפול, כי הוא חלק אלוה ממעל עכ"ד.

וכבר נתבאר בשיעורים הקודמים, שלכאורה הביאור הפשוט בדברי רביז"ל בתחילת המאמר, שעל ידי מעט טוב שמוצא ברשע מוציא אותו מכף חובה לכף זכות, יש לפרש שהכוונה היא מצד החידוש שיש במעט טוב, כי ככל שהרשע שקוע יותר בפסולת, הרי כל מעט טוב שעושה חידוש הוא, כי לפי גודל קושי היצר שלו, בוודאי שמתעלה יותר ויותר המעלה של המעט טוב שעושה, כי איך יתכן שהתגבר לעשות מעט טוב, והבאנו את יסוד הדברים מדברי מוהרנ"ת בכמה מקומות, והוספנו עוד, שגם העצבות המתלווה אל העבירות של הרשע הוסיפו להקשות עליו לעשות את המעט טוב, ולהתגבר לעשות בכל זאת משהו של טוב למען שמו יתברך, וממילא נמצא שהרע נעשה למדריגה

ממנו לא היה אומר זאת, משמע אם כן שגם תחילת המאמר בלי סיום המאמר הוא דבר נכון כשלעצמו, שזו היא עבודת כל אחד, ולכאורה הרי אח"כ סתר רביז"ל עצמו כשאמר שזו היא עבודת הצדיקים.

עבודת הצדיקים והעבודה הפשוטה

והנה על עצם יסוד השאלה כבר עמד בקצרה בביאור הליקוטים, וכתב שבאמת יש כאן שתי עבודות, והעבודה של כל אדם בליקוט הנקודות טובות, היא איתערותא דלתתא כדי שהצדיק יעשה את עבודתו להפוך אותנו מחוכה לזכות באיתערותא דלעילא.

אמנם לא ביאר כל כך, מהי העבודה של כל אחד ומהי העבודה של הצדיקים, וכמדומה שנראה מלשונו, שעל כל אדם מוטל רק לחזק עצמו ואת אחרים בשמחה, עד שיוכל להרים ליבו לתפילה והודיה כמבואר במאמר זה, ולפי דבריו לא צריך אדם להתעסק כי אם במציאת הנקודות עצמן מתוך הפסולת, ולא בהפיכת החובה לזכות, ולכאורה הרי דברי רביז"ל ברור מילולו, שיש לכל אדם לדון את חבריו ואת עצמו לכף זכות, וכתב 'ועל ידי זה שאתה מוצא בו עוד מעט טוב ששם אינו רשע, ואתה דן אותו לכף זכות, על ידי זה אתה מעלה אותו באמת מכף חובה לכף זכות, עד שישוב בתשובה על ידי זה'.

שיצררו אונסו ע"כ, כי מניין בא לכל אחד רצון טוב זה בפנימיות, הלא זה משום שבפנים הרי הוא חלק אלוה ממעל, אבל זה איננו דרך לכל אדם, פן יבוא אדם לומר, שאם כן אין דין ואין דיין חלילה, כי אין האדם אשם בחטאיו, ואף שהעניין הוא אמת לאמיתו, וכבר הארכנו בשיעורים הקודמים בביאור הדבר, אבל זו היא דרך מסוכנת להמון העם.

עניין בניין המשכן בנקודות טובות

ובזה יובן עניין המשכן שהצדיקים עוסקים בבניינו בעת ליקוט הנקודות טובות כמבואר בפנים ולא נתבאר מה השייכות, אכן הוא משום שהמשכן הוא מקום השראת השכינה, ובאמת המשכן האמיתי הוא ליבו של כל אחד מישראל, כמ"ש (שמות כה ח) ושכנתי בתוכם, בתוכם ממש (כמ"ש מהר"מ אלשיך), כי בני ישראל הם תולדות השכינה הקדושה (כמבואר בתורה עח), נמצא שהעניין שנתבאר שבני ישראל הם חלק אלוה ממעל, הוא עצמו עניין בניין המשכן.

ובזה מתיישב מה שהערנו, מה שייך הדרש על הפסוק אזמרה לאלוהי בעודי, לפשוטו של מקרא, שהכוונה היא בעוד אני קיים, כמו אהללה ה' בחיי, בעוד אני חי.

אכן הביאור הוא, כי אזמרה לאלוהי בעודי היינו החלק אלוה ממעל שבי, שזה הנשמה ועצם החיים, וכמו 'אהללה ה' בחיי', היינו שמהלל עם

אל הטוב, ונהפך כל החובה לזכות, כי החובה הגדילה את הזכות.

ועתה נראה להוסיף ולבאר שכל הדרכים אמת, והם זו לפנים מזו, זו עבודת כל אדם וזו עבודת הצדיקים, כמו שיתבאר.

בכח הצדיקים לראות את החלק האלוהי שבכל אדם כעיקר

וסדר הדברים הוא, שהמהלך הזה שכתבנו, שריבוי הרע מגדיל את המעלה של המעט טוב, זו היא הדרך של כל אדם לדון את עצמו ואת אחרים לכף זכות בדרך זו, כי היא דרך שמוכנת בהגיון האנושי, וזה הביאור בדברי רביז"ל בתחילת המאמר, והעיקר שיתבונן כמה יקר בעיני ה' ההתאמצות וההתגברות והקושי של הרשע ושל עצמו לכל מעט טוב שעושה.

אבל הדרך של הצדיקים בליקוט הנקודות טובות ובהפיכת החובה לזכות, היא הדרך העלינה יותר, שאותה הביאנו מדברי הביאור הליקוטים, והוא עניין שאינו מושג בשכל אנושי, מה שהם יכולים להתבונן ברשע ולראות בו את הפנימיות שלו, שהיא נשמה טהורה חלק אלוה ממעל, וממילא גם אינו אשם בכל הרע שעושה, וכמו שנתבאר בשיעורים הקודמים ששני הדברים שייכים זה לזה, וכדברי הרמב"ם (פ"ב מגירושין ה"כ) שהרצון הפנימי של כל אחד מישראל הוא לטוב, והרצון הרע הוא חיצוני לו שהוא כפוי על זה על ידי

יצרו אנסו

וזה מה שבא רביז"ל לפרש, שהעניין הפנימי והגבוה של ליקוט הנקודות טובות, הוא עניין התינוקות של בית רבן, כי באמת שהצדיקים דנים את כל אדם כתינוק, שאין בו דעה ויצרו אונסו, וכמו שהבאנו מהדברים המפורשים בביאור הל"ק, שזה עניין הפיכת הרשע מחוב לזכות על ידי שמתבונן שאינו אשם כל כך, ושנשמתו חלק אלוה ממעל, והרע הוא רק חיצוני אצלו כמו שנתבאר לעיל, וא"כ הרי כמוהו כתינוק שנחשב כהבל שאין בו חטא, וממילא עולה לכף זכות.

אל תראוני שאני שחרחורת

וזו היא עבודת הצדיקים בבניין המשכן, ובאסיפת התינוקות של בית רבן שמקבלים את כוחם מהמשכן כמבואר בפנים, כי הרי עתה נמצא שהיינו הך ממש, שהבחינה של תשב"ר שיש בכל אחד, הוא מכח שכל אדם הוא משכן לשכינה וחלק אלוה ממעל, וממילא הרע שבו אינו אלא דבר חיצוני לו לגמרי, וכמ"ש (שיה"ש או וברשי) אל תראוני. אל תסתכלו בי לבזיון, שאני שחרחורת. לפי שאין שחרותי וכיעורי ממעי אמי אלא על ידי שזיפת השמש שאותו שחרות נוח להתלבן כשיעמוד בצל, כאהלי קדר כיריעות שלמה.

הנשמה שהיא החיים, כן 'אזמרה לאלוהי בעודי', היינו עם החיים שהם הנשמה, אלא שזה לשם הוי"ה וזה לשם אלוהים, דהיינו זה בזמן הארת פנים ורחמים, וזה בזמן הסתר פנים ודין.

עניין תינוקות של בית רבן

וזה גם עניין תינוקות של בית רבן, שיש להם הבל שאין בו חטא כמבואר בפנים, כי הנה יש לתמוה, למה נקרא הבל שלהם הבל שאין בו חטא, והרי לכאורה נהפוך הוא, שהתינוקות אין בהם דעת, ועדיין לא נכנס בהם יצר הטוב, ומלאים ביצר הרע, על כן עושים רק רע כל היום כמעט, משחיתים ומזיקים בין אדם לחבירו, וכמעט שלא מקיימים מצוות שבין אדם לקונו, ורק כאשר גדל אדם ונכנסת בו דעה, ובא אליו יצר הטוב, אז מתחיל להטיב את מעשיו ולכבוש את יצרו, ולמה א"כ קראו חז"ל לתשב"ר בשם הבל שאין בו חטא, זה פלא [ויש לפרש בכמה אופנים].

ונראה שהיא הנותנת, שהתינוק שעושה רע אין עליו אשמה כי אין בו דעה, ואין בו יצר טוב, והרי הוא אנוס לפי תולדתו, ומה לנו כי נלין עליו, וגם בלכולך גשמי הוא מתלכלך מבלי דעת, משא"כ כשנכנס באדם דעה והשכל, וגם יצר טוב, אז כשחוטא, אשמתו עליו תהיה, כי יש בו כח להתגבר, וגם יודע מה שעושה, וכגשמיות כבר אינו מתלכלך, ולמה ברוחניות הוא מתלכלך, וע"כ נקרא מאז הבל שיש בו חטא.

הני"ק, שכל כח הסט"א הוא רק מהתערובת שיש בין הטוב והרע, וכשמבררים את הניצוץ הקדוש מהסט"א כבר אין להם כח, וזה גם פשטות העניין ש ליקוט הנקודות טובות, שכל עוד שאין האדם מבקש ומחפש אחר הנקודות טובות, הרי הוא מעורב, וגם מסתכל על עצמו כתערובת, ואינו יודע אם הוא טוב או רע, וזה נותן כח חלילה ליצה"ר להתגבר עליו יותר ויותר, אבל כשיודע היטב מי הוא, שיש לו הר של פסולת אבל יש לו גם מרגלית יקרה שמאירה כשמש, והיא עומדת אצלו בחשיבות ומבוררת מתוך הרע, אזי כבר אין להם כח להתאחז בזה.

ועוד נרוויח בזה רווח גדול, כי הני"ק שנפלו בתחילת הבריאה אין זה באשמתינו, ואין מי שיהיה עצב על כך, אבל על מכשולותיו של אדם הוא שבור ואפס תקווה, אבל כשידע שבאמת החובות שלו והעבירות, הם הקליפות שאוחזות בני"ק, א"כ הכל מסודר בדעתו של הקב"ה, וזה כמ"ש בביאורה"ק שאין הרשע אשם כל כך.

קל דעת נקרא רשע

אמנם כבר כתבנו שזו דרך שאינה שווה לכל נפש, פן יאמרו קלי דעת שאין האשמה עליהם ויעשו מה שליכם חפץ חלילה, ונראה שלא לחינם קרא רביז"ל כאן באמצע המאמר לרשעים בשם 'הקלים', ואיזו לשון הוא זה, אלא ללמדנו שמי שהוא קל דעת,

ליקוט הניצוצות הקדושים

והנה נתבאר שעניין הליקוט של הנקודות טובות באופן זה שהיא עבודת הצדיקים, הוא כדי למצוא את החלק האלוהי שבכל אדם ובכל מעשה, ועי' גם בליקוה"ל (השכמת הבוקר בתחילת ה"א) שכתב שכל מעט טוב הוא אלהות, וגם הבאנו לשון הביאורה"ק שהמעט טוב הוא ניצוץ דניצוץ דישראל שהם חלק אלוה ממעל, ומלשונות אלו נראה משמעות, שעבודה זו, היא היא העבודה של ליקוט ניצוצות הקדושה של עולמות האלהות שנפלו בתחילת הבריאה, בעת שבירת הכלים, ונתפזרו הני"ק בארבע כנפות הארץ, ועלינו מוטל לקבצם וללקטם על ידי כל התורה והמצוות, וכל עוד שהני"ק נמצאים למטה, הרי הם נתונים בתוך הקליפות, כי הקליפות נוצרו על ידי נפילה זו של הני"ק, אבל ככל שמתבררים הני"ק יותר ויותר, כך הקליפות כלים והולכים, וכשתגמר מלאכת הבירור, אזי כל הרשעה כולה כעשן תכלה, וזה ממש העניין שמבאר רביז"ל כאן, שיש ללקט נקודות טובות, ועי"ז הכף חובה נהפך לכף זכות, ומתבטלים החובות כעשן (ועי' גם ליקוה"ל תפילת המנחה ה"ז אות לב, שמבואר עניין ליקוט הנקודות טובות ע"פ עניין השבירה והתיקון עי"ש).

בירור הטוב מהרע מציל מיצה"ר

ובזה נרוויח להבין איך שהמעט טוב מהפך את החובה לזכות, כי זה עניין

שמהם נפלו הני"ק, ואילו התגין הם הני"ק שנפלו עם הכלים בשבירתם, והטעמים הם החלק שמתקן את השבירה ובונה את העולמות מחדש ע"כ, נמצא שהנקודות הטובות הם הניצוצות הקדושים שנפלו למטה, ואותם מלקטים.

ביאור עניין החזן והרועה

וממילא מובן למה התיקון של הנקודות טובות הוא על ידי החזן, שהוכחנו לעיל שהכוונה היא אל הש"ץ שקורא בתורה ומנגן את הניגון שלה, והקשינו מה השייכות, ואולם עתה נודע הדבר, כי מבואר בכתבים (שער ח פ"ו) שעל ידי קריאת התורה, מעוררים את עולם התיקון, כי הרי הבאנו שטעמים הם חלק המתקן את האותיות שנשברו והנקודות שנפלו, והמנגן את הטעמים שבתורה הרי הוא המביא את הליקוט של נקודות טובות, ודו"ק.

ובזה יובן גם למה נקט את הלשון 'איך אפשר' שאין בו וכו' והקשינו על לשון זו, מה בא ללמדנו, הרי אין הכוונה כפשוטו שהוא מוכרח להיות, אלא נראה שזה רמז על שבירת הכלים, שמכח זה יש טוב גם בתוך הרע, וע"כ 'אי"ך אפשר' כמניין שבר"י כלי"ם'.

גם יובן למה נקט בצדיקים המלקטים שם רועה, אכן הביאור הוא כי עבודת הרועה היא לרעות צאן אדם, ולהשתמש עם הבהמה לאדם, וזה מרמז על הסוגיא של שבירת הכלים

ובהפקירא ניחא ליה, רשע הוא, וכל המאמר מדבר במי שחפץ בעבודת ה' ומבקש את נקודות הטובות כדי להתחזק בעבודת ה'.

ועוד כי מי ששמח בנקודות טובות, ואינו עוסק בעשיית הטוב, מכחיש את עצמו, ומראה בעצמו שאינו מאמין במעלת הנקודות הטובות, ואיך ידונו אותו לטובה על פי הנקודות טובות, אם הוא בעצמו אינו מאמין בהם, חלילה.

ביאור הלשון נקודות טובות

וע"פ יסוד זה שנתבאר שעניין ליקוט הנקודות הוא עניין ליקוט הניצוצות, יובן למה נקט רביז"ל לשון נקודות, ונקודה טובה, שזה לשון מיוחדת שבאה לרמוז דבר, כי אין דרך להשתמש בלשון זו, וגם שרביז"ל כופל עצמו באמרו שנשאר בו איזה מעט טוב איזה נקודה טובה.

אכן נראה ברור שבא לרמוז על עניין ליקוט הניצוצות הקדושים, שנעשה על ידי ליקוט הנקודות טובות, כי מבואר בכתבי האריז"ל (ע"ח שער ו פ"א) שכל עניין הני"ק שנפלו הם חלקי עולם הניקודים, שבתחילת הבריאה היו עולמות עקודים שלפני השבירה, ועולמות הניקודים שנשברו, ועולמות הברודים של התיקון, עוד מבואר (ע"ח שער ח פ"ו) שיש בתורה ארבעה חלקים טעמים נקודות תגין אותיות, והם כנגד עניין זה, שהאותיות הם הכלים שנשברו ונפלו והנקודות הם האורות

כי אשר יעלה את הני"ק יעלה גם אותו, וע"ד שאמרו במדרש (עי' תוס' קידושין לא): מעשה בשפחה שירדה למלאות מים מהמעין ונפל כדה, התחילה לבכות, ואח"כ ירדה גבירתה למלאות ונפל כדה, התחילה השפחה לשמוח, ואמרה מי שיבקש את כדה של גבירתי יבקש גם את כדי.

האם מצוות הרשע מתקנים או מזקלקים

ועתה נבוא לבאר עוד תמיהה גדולה שיש לתמוה בדברי רביז"ל כאן, שהנה מבואר בספר המידות (פרק הרחקת רשעים) שהמצוות של הרשע מבלבלים אותנו יותר ממה שהעבירות שלו מבלבלים אותנו וזה עניין גוי ששבת חייב מיתה ע"כ, וצ"ב מה שייך לומר שהמצווה מבלבלת.

ואמנם בתורה ל סעיף ז מבואר עניין דומה, וז"ל שהצדיקים סובלים צער גדול מאתנו. כי אפלו מה שהוא טוב אצלנו הוא רעה אצל הצדיקים, וכעין מה שאמרו רבותינו, זכרונו לברכה (יבמות ק"ג): 'כל טובתן של רשעים רעה היא אצל הצדיקים'. היינו כי עסקים ושיחת חולין שלנו הוא בודאי רעה אצלם, אלא אפלו טובותינו, הינו התפלה שהיא בערכנו רק טוב, הוא רעה אצל הצדיקים בכחינת "ותפלת ברעותיהם", כי תפלתנו מבלבלת אותם. כי כל הערוב הדעת וכל הבלבולים וכל השטותים שיש לנו לפעמים, הכל נמשך בתפלתנו וכו',

ותיקונו, כי מבואר בכתבים (ע"ח שער י פ"ג) שכל השבירה היתה בעשר ספירות דב"ן והתיקון בעשר ספירות דמ"ה, והנה מ"ה כמניין אד"ם וב"ן כמניין בהמ"ה, והבהמה משמשת את האדם כמו ששם ב"ן מתבטל לשם מ"ה, ועבודת הרועה היא לחבר ולהעלות בהמ"ה לאד"ם ולתקן הכל (ועי' בח"ב תורה סג שרמו עניין זה, ועניין הזמירות והניגון שנעשה ע"ז).

רפ"ח ניצוצות ופ"ו ניצוצות

גם יובן בזה מה שהערנו למה נדרש כל העניין על הפסוק ועוד מעט ואין רשע, ונרמזו העניין של המעט טוב בתיבת 'ועוד', עד שמרמז גם בפסוק השני אזמרה לאלוהי ב'עודי' שרומז על ה'ועוד', וזה רמז על רמז, כי לכאורה ברמז הפסוק 'ועוד' מעט ואין רשע, אין עיקר המשמעות בתיבת 'ועוד', אלא בתיבת 'מעט ואין רשע'.

אכן זה משום שמבואר בכתבים (זה מבואר אצל גורי האריז"ל, עי' קה"י בשם ביאור ספד"צ לאריז"ל) והובא בליקוה"ל (בציעת הפת ה"ה סעיף מ) שמתוך הרפ"ח ניצוצות שנפלו (כידוע וכדאיתא בכתבים, עי' ע"ח שער יח שער רפ"ח), כבר נתבררו ר"ב מהם במצריים ונשארו רק פ"ו מהם, והנה פ"ו זה מניין 'ועוד', דהיינו ועו"ד מעט ואין רשע, שהני"ק שהם המעט טוב שיש עדיין בכל מקום, הם כמניין ועו"ד.

וכאשר ידע אדם שהנקודות טובות הם כמו הני"ק, אם כן נחמה גדולה יש לו,

האריז"ל במק"א (שעה"כ דרושי עמידה דרוש ז) שכשאדם מרשיע נותנים את כל מצוותיו אל הצדיק, ואם הצדיק הוא צדיק גדול, נוטלם רק כפיקדון ומחזירים לו כששב בתשובה ע"כ, כי זה מדבר על המצוות שכבר עשה הרשע לפי שחטא, וכאן מדבר האריז"ל על המצוות שעושה הרשע אחרי שהרשיע, וכמבואר בספר דברי שלום לנכדו של הרש"ש בדרוש שבתחילת הספר].

והובא עניין זה בפוסקים (עי' בה"ט סי' תקעא), וזה מה שרמז מוהרנ"ת דאיתא בספרים [ואגב יש להעיר על הדוגמא שהביא האריז"ל מעבד שקנה נכסים, דמה שקנה עבד קנה רבו, שהרי זה לא נאמר בעברי, ואפילו גוי הקונה עבד עברי אין גופו קנוי לו אלא למעשה ידיים (יבמות מו.), וא"כ למה נתן דוגמא זו, וצ"ב].

ומעתה צ"ב טובא, איך אמר רביז"ל כאן, שאדרבא, המצוות של הרשע הם התקווה שלו, כי מעט טוב שעוד נשאר בו הם מהפכים אותו מכף חובה לכף זכות.

תתקן החלבנה מה שלא תתקן הלכונה

ואמנם סתירה זו ישנה גם בדברי האריז"ל, שהרי מפורש בדברי האריז"ל (ע"ח שער ג פ"ב) שיש לכל אדם שורש למעלה, ויש בכל עולם טוב ורע ובינוני, והחלבנה מתקנת בקטורת מה שאין החלבנה מתקנת ע"כ, ורומז בזה לדברי הגמ' (כריתות ו:) שכל תענית שאין בה

בשעת התפלה דיקא באין כל הערובים וכל הבלבולים של האדם, ונשמעין אצלו אז וכו', וכל התפלות האלו עם כל הערובים באין אל הצדיקים וכו', נמצא שהצדיקים הם טובלים צער על ידי התפלות שלנו שמבלבלין אותן עכ"ל, ויתכן שזו כוונת רביז"ל בספר המידות, אולם אם כן נמצא שלא המצווה מבלבלת אאל העבירה שבמצווה, ואין זה דומה לגוי ששבת חייב מיתה.

וע"כ נראה שיתכן לבאר את הדבר באופן פשוט, ע"פ מ"ש מוהרנ"ת בליקו"ה (הלכות תרומות ומעשרות ה"ג ב) כי איתא בספרים שהמצוות שעושה הרשע מוסיפים כח בקליפה ח"ו ע"כ, וממילא ברור שזו גם כוונת רביז"ל בספר המידות.

מה לך לספר חוקי

ויסוד הדבר הוא בדברי האריז"ל (ספר הליקוטים פרשת כי תצא ע"פ ושבת שביו) שכתב שכאשר רשע עושה מצווה, לא די שאינו מוסיף כח בקדושה אלא שעוד מוסיף כח בסט"א, כי הם לוקחים את המצווה שלו מטענת מה שקנה עבד קנה רבו, וממילא הם מתגדלים עי"ז, וגדול עווננו מנשוא, וע"ז נאמר (תהלים ג) ולרשע אמר אלוהים מה לך לספר חוקי ותשא בריתי עלי פיך, ולכאורה וכי הקב"ה מונע מאדם מללמוד ולקיים מצוות, אלא זה מהאי טעמא, כיוון שמוסיף כח בקליפה ע"כ, [ואין זה שייך אל העניין המבואר בדברי

מִסְאָבָא, וְכַד אָפִיק בַּר נָשׁ לְבַתֵּר מְלָה קְדִישָׁא, אֶקְדִּימוּ אֵלַיִן רוּחֵי מְסָאָבֵי, וְנִטְלֵי הֵהִיא מְלָה מְסָאָבָא, וּמְסָאָבֵי לְהֵהִיא מְלָה קְדִישָׁא, וְלֹא זָכִי בֵּיהַ בַּר נָשׁ, וְכַבְּיָכוּל תָּשֵׁשׁ חֵילָא קְדִישָׁא.

ואמנם במקום אחר בזוה"ק (שמות יא.) אמרו דְתַנְיִנְן עֲבַד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא צְדִיקִים וּרְשָׁעִים בְּעֵלְמָא. וְכַמְּה דְאֶתְיָקֵר אֵיהּוּ בְּעֵלְמָא, בְּעוֹבְדֵי דְצְדִיקָא, הָכִי נְמִי אֶתְיָקֵר אֵיהּוּ בְּרִשְׁעֵיָא, פֶּד עֲבָדֵי עוֹבְדָא טָבָא בְּעֵלְמָא, וּלְכַאוּרָה הַדְּבָרִים סוֹתָרִים לְדַבְרֵי הַזוּה"ק וְהַאֲרִיז"ל שֶׁהַבְּאֵנוּ, וְכַבֵּר הַקְּשָׁה כֵּן הַרְשׁ"ש כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא דְבָרָיו תְּלִמִּידוֹ הַרְחִיד"א (ספר מדבר קדימות אות ר), וְהַרְחִיד"א כֵּתֵב לִישָׁב, שֶׁהַדְּבָר תְּלוּי אִיזוֹ מִצְוֹה הֵיא, דָּאֵם עֵשָׂה הַרְשַׁע מִצְוֹה בְּכַפִּיַת הַיֵּצֵר, אִז מִתְּכַבֵּד הַשִּׁי"ת בִּזְהָ, אֲבָל אִם עוֹשָׂה מִצְוֹה כְּמִתְּלַהֲלָה, וּבְקַל בָּא לוֹ, אִז מוֹסִיף כַּח לְסַט"א עַכ"ד, וְאִמְנֵם זֶה דְּבַר חִידוּשׁ, וְהַאֲרִיז"ל לֹא חֵילֵק דְּבַבֵּר, וְגַם דְּבָרֵי הַזוּה"ק הַרְאִשׁוֹנִים לֹא נִתְּנוּ חֵילוֹק, וְהָא קִמֵּן שֶׁהַרְשׁ"ש הַקְּשָׁה כֵּן, וְלֵהֲלֵן בְּסוֹף הַדְּבָרִים יִתְּבַאֵר בַּע"ה יִשׁוּב נוֹסֵף בִּזְהָ.

למה לי רוב זבחיכם

וְהִנֵּה כְּבֹר מְבוֹאֵר יִסוּד הַדְּבָר בְּגַמ' (סוטה כא.) שְׁעֵבִירָה מְכַבָּה מִצְוֹה, אֲלֵא שֵׁשׁ מְבוֹאֵר שְׁאִין עֵבִירָה מְכַבָּה תוֹרָה, וְאִילוּ בְּדַבְרֵי הַזוּה"ק וְהַאֲרִיז"ל שֶׁהַבְּאֵנוּ מְפוֹרֵשׁ הַדְּבָר גַּם כְּלָפִי תוֹרָה שְׁלוּמֵד הַרְשַׁע, שַׁע"ז נֵאֵמֵר מֵהַ לֶךְ לְסַפֵּר חוֹקֵי,

מְפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל אֵינָה תַעֲנִית, שֶׁכֵּן הַחֲלֻבָּה רִיחָה רַע וּמְנַאָה הַכְּתוּב בֵּין סַמְמֵי הַקְּטוֹרֶת, וְאִמְנֵם בְּגַמ' יֵשׁ לְפִרְשׁ (כְּדַבְרֵי רַבִּינוּ בַּחֲיִי פִרְשַׁת כִּי תִשָּׂא וְהַפְרִישָׁה סִי תִרִיט) שֶׁמְדוּבָר כֹּאֲשֶׁר שֶׁב הַרְשַׁע בְּתִשׁוּבָה, וְהֵיחִת שְׁאֵנוּ עֲרָבִים בַּעַד כֹּל יִשְׂרָאֵל, ע"כ כֹּל עוֹד שֶׁהַרְשַׁע לֹא שֶׁב בְּתִשׁוּבָה חֲסֵר לָנוּ בְּעֲרָבוֹת שְׁלָנוּ, אֲבָל לֹא מְדוּבָר בְּמִצְוֹת שְׁעוֹשָׂה הַרְשַׁע בְּעוֹדוֹ רַשַׁע, אִוְלָם מְדַבְרֵי הַאֲרִיז"ל הֵלְלוּ שֵׁשׁ יִנִּיקָה מִיּוֹחַדַת וְשִׁרְשׁ מִיּוֹחַד לְרַשַׁע בְּעוֹדוֹ רַע, וּמְבוֹאֵר גַּם שֶׁעוֹד יֵשׁ מַעֲלָה מִיּוֹחַדַת לְמִצְוֹת שֶׁל הַרְשַׁע, שֶׁהֵם מִתְּקַנּוֹת מֵהַ שֶׁהַצְּדִיק אֵינּוּ יִכוּל לְתַקֵּן, וְזֶה סוֹתֵר לְכַאוּרָה לְמ"ש בְּעֵצְמוֹ שֶׁהַמִּצְוֹת שֶׁל הַרְשַׁע לֹא מִתְּקַנּוֹת אֲלֵא מִקְּלָלוֹת, וְאִין הַקְּב"ה חִפֵּץ בָּהֶם, אֲלֵא טוֹרֵף אוֹתָם בְּפָנָיו.

דברי הזוה"ק בעניין זה

וּלְפָנֵי שֶׁנְּבוֹא לִישָׁב הַסְּתִירוֹת בְּס"ד נְקִידִים שִׁיּוּד הַדְּבָר נִמְצָא כְּבֹר בִּזְוֵה"ק (פְּקוּדֵי רִסְג:) שֶׁאִמְרוּ שֶׁהַמְּדַבֵּר דְּבַר אִסוּר וְאִח"כ מְדַבֵּר דְּבָרֵי קְדוּשָׁה, הַסְּט"א מִטְּמֵאֵת אֵת אוֹתָם דִּיבּוּרִים קְדוּשִׁים וּמְכַחֶשֶׁת פְּמִלִּיא שֶׁל מַעֲלָה, וּז"ל וּמֵהֵיא רִיחָא בִּישָׁא, תְּלִינְן פְּמָה גְּרַדִּינִין אֶתְרַנִּין, דְּאֵינּוּן מְמַנְן לְאַתְרָא מְלָה בִּישָׁא, אִו מְלָה טְנוּפְא דְּאָפִיק בַּר נָשׁ מְפוּמִּיָּה, וְלְבַתֵּר אָפִיק מֵלִין קְדִישִׁין. וְוִי לוֹן, וְוִי לְחֵיָהוֹן, אֵלַיִן אֵינּוּן בְּגִי נְשָׂא דְגְרַמִּי לְאֵלַיִן גְּרַדִּינִין אֶתְרַנִּין לְשִׁלְטָאָה, לְמַפְגֵּם אֶתֵר קְדִישָׁא. וְוִי לוֹן בְּהֵאִי עֵלְמָא, וְוִי לוֹן לְעֵלְמָא דְּאֶתֵי. בְּגִין, דְּאֵלַיִן רוּחֵין מְסָאָבֵין, נְטִלִין הֵיא מְלָה

ודוגמא לדבר יש להביא מ"ש בגמ' (חולין פה.) שלמ"ד ששחיטה לע"ז שמה שחיטה, חייב זה ששחט לע"ז לברך ברכת אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על כיסוי הדם, ולכסות דמו בעפר.

למה מצווה הרשע להוסיף כח בסט"א ע"י מצוותיו

וכל זה דבר פשוט הוא, אבל צ"ב למה באמת אומרים לרשע להוסיף מצוות, אם ע"ז מוסיף כח בקליפה, והרי הקב"ה טורפן בפניו, ואומר לו מה לך לספר חוקי, וגדול עווננו מנשוא כלשון האריז"ל.

ובפשטות הביאור הוא, שיש לו לרשע לקיים מצוות, כיוון שאחרי שישוב, יחזירו לו את כל מה שלקחו לו כמו שהבאנו מרבינו יונה ומדברי האריז"ל ע"כ, ואמנם טעם זה לא מובן לכאורה, כי גם אם יוציא את המצוות, עדיין עשה עוול בזה שהסט"א נתגדלה וניזונה מהטוב והקודש הזה, ואם נאמר שמכל מקום, עדיף דבר זה מאשר לא היה מקיים את המצוות, שאז היו הקליפות מתגדלים יותר מחסרון התיקון שנעשה בסוף כשמעלה את המצוות מהם, עדיין צ"ב, כי בשלמא אם לא היה מוסיף להם כח בינתיים, אלא רק היו טורפים לו מצוותיו בפניו, ממילא מובן שיש עניין שיעשה מצוות שמא יזכה לשוב, ואם לא עשה תשובה לא הפסיד, אבל היות שכעת מוסיף להם כח, מי ערב לרשע שיזכה לצאת מהם ולהוציא את

ועי' ברמב"ם (פ"ז מתשובה ה"ז) שרשע שעושה מצוות טורפים אותן בפניו, ורבינו יונה כתב בשערי תשובה (שער א העיקר הט"ו) כתב בזה הלשון: נאמר (הושע יד) קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו, ופירושו - וקח טוב מעשה הטוב שעשינו. כי אמרו ז"ל עבירה מכבה מצוה, ובעת התשובה יתכפרו העונות ותתעורר זכות המצוה ויאיר נרה, אחרי אשר לא הגיה אורו לפני התשובה, וכן כתיב (איוב ח) אם זך וישר אתה כי עתה יעיר עליך ושלם נות צדקך, אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג) אם זך וישר היית לא נאמר, אלא אם זך וישר אתה, שעשית תשובה, כי עתה יעיר עליך, עתה אחרי התשובה שעשית, יעיר עליך כל הצדקות שעשית מלפנים עכ"ל.

מי שאכל שום לא יחזור ויאכל שום

ואמנם זה ברור שאם יבוא רשע וישאל אותנו אם לקיים מצווה מן המצוות, בוודאי שנאמר לו שעליו לקיים הכל, ולא עוד אלא שחייב לקיימם, וכמ"ש הרמב"ם (פט"ו מנשיאת כפים ה"ו) שאין אומרים לאדם רשע הוסף רשע והמנע מן המצוות, ומעין זה אמרו בגמ' (שבח לא:): דרש רב עולא מאי דכתיב (קהלת ז יז) אל תרשע הרבה וגו' הרבה הוא דלא לירשע הא מעט לירשע?, אלא, מי שאכל שום וריחו נודף יחזור ויאכל שום אחר ויהא ריחו נודף?.

כמה תרועים. כי אם הִיָּה כֵּן בְּפִשִּׁיטוֹת
 כְּכֹר אַבְדָּה הַתְּקוּהָ שֶׁל כָּל בְּעֲלֵי תְּשׁוּבָה,
 כִּי בְּיָדָי אֵי אֶפְשֶׁר שִׁיָּשׁוּב בְּפַעַם אֶחָד
 לַה' יִתְבָּרֵךְ. וְאִם כֵּן מֵהֵיכָן יִתְחִיל
 לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה כִּי הֲלֹא בְּהַתְחַלָּה עֲדִין
 אֵינִי צָדִיק וְאִם כֵּן מֵהֵיכָן יִזְכֶּה לְשׁוּב
 וְאִין לְהֶאֱרִיף בְּנֹה. וְגַם אִם הִיָּה חֵס
 וְשְׁלוֹם כֶּף, כְּמוֹ שְׂמוּבָא שֶׁם בְּפִשִּׁיטוֹת
 אִם כֵּן הֵיוּ צְרִיכִים כָּל הַרְשָׁעִים לְהִמִּיר
 דָּתָם לְגַמְרֵי חֵס וְשְׁלוֹם. וְאִם כֵּן חֵס
 וְשְׁלוֹם יִהְיֶה הַמוּמָר חֲשׁוֹב יוֹתֵר מִן
 הַרְשָׁע שֶׁהוּא עֲדִין בְּכֹלל יִשְׂרָאֵל וּבְיָדָי
 לֹא כֵן הַדְּבָר, כִּי, אֲדַרְבָּא, אֶפְלוּ פּוֹשְׁעֵי
 יִשְׂרָאֵל כָּל זְמַן שֶׁשֵּׁם יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עָלֵיו
 כָּל זְמַן שִׁישׁ בּוֹ אֵיזָה נִקְדָּה טוֹבָה עֲדִין
 וְאֵינִי פּוֹרֵק עַל לְגַמְרֵי וְעוֹשֶׂה לְפַעְמִים
 אֵיזָה דְבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה בְּיָדָי הוּא יִקָּר
 מְאֹד בְּעֵינֵי ה' יִתְבָּרֵךְ. וְאֵי אֶפְשֶׁר
 לְהֶאֱרִיף בְּנֹה שֶׁלֹּא לְצִאת חוּץ מִן הַעֲנִין.
 וְהַכֹּלֵל, כִּי כָּל מִי שִׁרְוֹצָה לְחוּס עַל עֲצָמוֹ
 שֶׁלֹּא יֵאבֵד אֶת עוֹלָמוֹ לְגַמְרֵי וּמִתְחַנְּעֵג
 לְשׁוּב לַה' יִתְבָּרֵךְ אֶף-עַל-פִּי שְׂאֵינוֹ זוֹכֶה
 לְשׁוּב כְּרֵאוּי לוֹ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן כָּל מִה
 שִׁיעֲשֶׂה אֵיזָה דְבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה יִהְיֶה אִיף
 שִׁיעֲשֶׂה בְּיָדָי לֹא יִהְיֶה נֶאֱבֵד דְבָר אֶפְלוּ
 אִם לֹא יִזְכֶּה לְתְּשׁוּבָה שֶׁלְמָה בְּאֵמֶת עַל
 כָּל פְּנִים הַדְּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה שִׁיעֲשֶׂה לֹא
 יִהְיֶה נֶאֱבֵד כָּלֵל חֵס וְשְׁלוֹם, מְכַל שִׁכְן
 שְׁעַל-פִּי הָרֵב כְּשִׁיעֲשֶׂה חֲזֵק בְּדַעְתּוֹ
 וְיִרְגִּיל עֲצָמוֹ מְעַט מְעַט בְּתוֹף דְּרָכֵי
 הַקִּדְשָׁה סוּף כָּל סוּף יִזְכֶּה לְשׁוּב
 בְּתְּשׁוּבָה שֶׁלְמָה לַה' יִתְבָּרֵךְ כְּרֵאוּי כִּי
 אִין שׁוּם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, כְּמִבְּאֵר
 אֲצִלְנוּ כְּמָה פְּעָמִים.

המצוות, והרי כעת רשע הוא, וכעת
 מוסיף כח לסט"א, ואין בדעתו לשוב,
 כי האומר אחטא ואשוב אין מספיקים
 בידו לעשות תשובה (יומא פ"ח מ"ט), ומי
 התיר לו להוסיף להם כח, בעוד שיש
 רוב צדדים לומר שבזה הוא מגדיל את
 כוחם לעד חלילה, ומה בין זה להגזול
 על מנת להשיב שעובר בלאו (ב"מ סא:),
 אף שבסוף כשמחזיר את הגזילה מנתקן
 לעשה.

גחלי אש מדברי מוהרנ"ת

והנה כבר האריך בזה מוהרנ"ת
 בליקוטי הלכות (תרומו ומעשרות ה"ב)
 וכתב ג"כ שיש לרשע לקיים מצוות, כי
 אף שמוסיף כח לקליפה, כבר מבואר
 על זה כמה תירוצים עכ"ד, אמנם לא
 הביא ולא ביאר מה הישוב, ונעתיק בזה
 גחלי אש מלשונו הקדוש.

בְּיָדָי כָּל מִה שִׁיעֲשֶׂה אֵיזָה דְבָר
 שֶׁבְּקִדְשָׁה בְּשִׁבִיל ה' יִתְבָּרֵךְ אֶפְלוּ נִקְדָּה
 קִטְנָה בְּעֲלָמָא בְּיָדָי לֹא יֵאבֵד לְעֵתִיד
 שׁוּם דְבָר אֶפְלוּ דְבוּר אֶחָד בְּתוֹרָה אוֹ
 תְּפִלָּה אוֹ פְּרוּטָה אַחַת לְצִדְקָה וְכִיּוֹצֵא
 בְּנֹה וְלֹא דֵי שִׁזָּה לֹא יֵאבֵד בְּיָדָי בְּשׁוּם
 אֶפְן אֶפְלוּ יִהְיֶה מִי שִׁיעֲשֶׂה אֶפְלוּ אִם חֵס
 וְשְׁלוֹם עָבַר עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה כְּמָה
 פְּעָמִים אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִין הַקְּדוּשָׁה-
 בְּרוּף-הוּא מְקַפֵּחַ שְׂכָר כָּל בְּרִיָּה. וְכָל מִה
 שֶׁפְּעַל וְעֲשֶׂה בְּשִׁבִיל ה' יִתְבָּרֵךְ דְבָר
 גְּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא יֵאבֵד דְבָר לְעֵתִיד, כִּי
 אֶף-עַל-פִּי שְׂכָתוֹב בְּסִפְרִים שְׂמִי שֶׁהוּא
 רְשָׁע הוּא מוֹסִיף פֶּת בְּקִלְפָה חֵס וְשְׁלוֹם
 עַל-יְדֵי מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים כְּכֹר יֵשׁ עַל זֶה

בדבריו עניין זה באר היטב, וזה לשונו (ח"א תורה יז ס"ו, בדילוגים) אך דע וכו', שהטוב שהיו ישראל צריכין לעשות הוא כבוש תחת ידם וכו', דהיינו חלקי נשמות ישראל וכו', אך אחר כך הם מתגברין על זה הטוב וכובשים אותו תחת ידם, עד שנתפס ונקשר אצלם, עד שהטוב בעצמו שוכח מעלתו, ועל ידי וכו' אזי וכו' נזכר זה הטוב את מעלתו, איך שבא ממקום עליון מאד, דהיינו שהוא חלקי נשמות ישראל וכו', ורוצה להמשיך ולחזור למקומו, ומחמת שכבר נקשר ונתפס מאד הטוב אצלם בקשרי קשרים, על כן כשמתחיל הטוב לחזור, אזי מושך ותולש עמו עוד מהרע שלהם, וזה הוא בחינת הגרים שבאים להתגייר, שהם בחינת הרע שנתלש מהם עם הטוב, על ידי שחזר הטוב למקומו, כי אי אפשר להטוב לחזור בעצמו, מחמת גדל ההתקשרות שנתקשר ונתהדק שם מאד, ובהכרח שיתלש עמו מהרע, וזה הוא בחינת הגרים עכ"ל.

ועוד כתב רביז"ל במק"א (ח"ב תורה ח ב- ג, בדילוגים) עיקר התפלה היא רחמים ותחנונים וכו' ועיקר הרחמים תלוי בדעת, ולפעמים, כשהסטרא אחרא יונקת מן הרחמנות, אזי הם ממשיכין לעצמן הרחמנות וכו'. ומזה בא, חס ושלום, תאות ניאוף וכו', אז הסטרא אחרא בולעת את התפלה, חס ושלום וכו' ואז צריכין בעל כח גדול וכו', כי כשזה הבעל כח מתפלל תפלה בבחינת דין, ואזי הסטרא אחרא רוצה לבלוע

ועדיין לא נתבאר הדבר, למה אומרים לרשע להוסיף כח בקליפה, בנוסף למה שצ"ב מה שהקשינו בסתירת דברי הזוה"ק וסתירת דברי האריז"ל, וסתירת דברי רביה"ק.

חיל בלע ויקיאנו

אכן נראה ביאור העניין, ע"פ מ"ש האריז"ל עצמו במק"א (ספר הליקוטים תהלים נא) שכתב שם כל העניין שמצוות הרשע מוספים כח בסט"א, ומסיים שם, שכאשר שב בתשובה שכרו כפול ומכופל, כי אז מכניע הסט"א בזה שמוציא מהם את המצוות, ועל זה נאמר (משלי כ) חיל בלע ויקיאנו מבטנו יורישנו אל, ובזה תבין מ"ש חז"ל שזדונות נעשים לזכויות ע"כ, כלומר שכאשר שב הרשע בתשובה, לא די שהמצוות והקדושה חוזרים למקום הקודש, אלא שזה עוד עושה שמות אצל הסט"א, ומפיל בהם חללים חללים, ומהפך את הרע לטוב, כי חיל בלע ויקיאנו, וכשהם צריכים להקיא את מה שבלעו, הרי דרך המקיא שמקיא גם את מעיו [וכמובן שזה נאמר ונכתב בדרך משל], ואז נמצא שיצא הרשע מהקליפה בשלל רב, ועל דרך שיצאו אבותינו ממצרים עם כל הני"ק שנפלו שם מימי קדם, וזה הרמז בביזת מצרים וביזת הים (כדאיתא בכתבים).

מבטנו יורישנו אל

ונעתיק בזה כמה לשונות מדברי רביז"ל בספר ליקוטי מוהר"ן שמבואר

ממנו נידח וישיב המלך את נדחיו (שמואל ב' י"ד), ובסוף ישוב בתשובה או הוא או בנו או בן בנו, כמ"ש במדרש (נשא ז י) שעתידים ישראל שיעשו תשובה באחרית הימים.

אל תרשע הרבה

ובאמת מתבאר מדברי הגמ' (שבת לא:): שהבאנו, שצריך פסוק מיוחד ללמדנו דבר זה, שנאמר אל תרשע הרבה, ללמד שמי שאכל שום לא יחזור ויאכל שום, ולכאורה פשיטא, אכן לפי מה שנתבאר בס"ד נמצא שיש בדבר זה חידוש גדול שיהיה מותר לעשות עבירה לשמה כזו, אבל זה מנפלאות תמים דעים, שהירידה של חלקי הטוב אל הסט"א, תולשים עמם הרבה מן הטוב הגנוז בתהום רבה.

ודוגמא לדבר מ"ש רביז"ל בתורה סב סעיף ד, ויסוד הדברים נמצא בדברי האריז"ל בשער הגלגולים (הקדמה טו) שיש נשמות שהקב"ה מוסרם ביד הסט"א, אשר שלט האדם באדם לרע לו של השולט, כי אף שבתחילה הם מכניסים את אותה הנשמה תחת ידם, אבל בסוף היא מתנערת ויוצאת ועוד מוציאה אחרים משם.

ישוב הסתירה בזוה"ק

ובזה יש ליישב מה שהבאנו לעיל מה שהקשה הרש"ש על יסודו של האריז"ל שמצוותיו של הרשע מוסיפים כח לסט"א מדברי הזוה"ק (שמות יא).

אותה וכו', אזי זאת התפלה היא עומדת בבית הבליעה שלו וכו', ואזי הוא מוכרח ליתן הקאות, הינו שהסטרא אחרא מוכרח להקיא ולהוציא כל הקדושות של הדעת והרחמנות והתפלות שבלע, בבחינת (משלי כ): "חיל בלע ויקיאנו". ולא די שהוא מקיא ומוציא כל הקדושה שבלע, אף גם הוא מוכרח להקיא ולהוציא עצמות החיות שלו ממש, בבחינת: "מבטנו יורישנו אל"; הינו שמוציא ומקיא עצמות חיותו ממש: וזהו בחינת גרים שמתגיירין, שהם היו תחלה מעצמות הסטרא אחרא ממש, ועכשיו חוזרין אל הקדשה, כי הסטרא אחרא מוכרח להקיא ולהוציא עצם חיותו ממש, שזהו בחינת גרים עכ"ל.

כי לא יידח ממנו נידח

וממילא נמצא שהיה כדאי כל העניין הזה, להוריד את קדושת המצוות אל הסט"א, כדי שיוכל לבסוף להוציא את בלעם מפיהם, וזו היא דוגמא לעבירה לשמה שקיימת גם היום אחרי מתן תורה, אף שסתם עבירה לשמה לא שייכת אחרי מתן תורה, אבל עבירה זו צריך לעשות, כי הרשע המקיים מצווה עושה עבירה בזה שמוסיף כח לסט"א, ועובר על דבר ה' שאומר לו מה לך לספר חוקי, ואעפ"כ עושה בזה תיקון גדול ומכניע את כל קומת הטומאה אל הקדושה, ולא מיד, אלא בסוף מתברר למפרע שהיה כדאי כל העניין, וע"כ אף אם יש רק איזה צד רחוק שיזכה לשוב, הכל כדאי, מה עוד שבוודאי לא יידח

יתירה, שאם תזכה, הרי זדונות נעשים לזכויות, ומוציאה מהסט"א הרבה ני"ק שנפלו מאז מעולם, ואף שדבר זה אינו נעשה מיד, ואדרבא עוד מוסיף כח בסט"א ע"י מצוותיו, אבל בסוף יתקיים מ"ש (זכריה יג ב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ.

מכף חובה לכף זכות על ידי המעט

טוב

ובזה מיושב ומבואר דברי רביז"ל כאן בתורה רפב, שהמעט טוב של הרשע היא תקותו להפוך את כל החובות שלו לזכות, והקשינו מדברי רביז"ל בספר המידות שהמצוות של הרשע מבלבלים אותנו יותר מן העביות שלהם, אכן אחרי כל מה שנתבאר, לא די שאין הדברים סותרים, אלא שגם משלימים זה את זה, כי הבלבול הוא בתחילה, כי על ידי שעושה הרשע מצוות מוסיף כח בקליפה, ואת זה כתב רביז"ל בספר המידות בפרק הרחקת רשעים, ללמדינו להתרחק מהם ולבלי להתקרב אליהם, כי אלפיים אמה מסביב יש ריח של חלבנה, אבל כלפי שמיא גליא, שאותו קלקול שנעשה במצוותיהם, עתיד לתקן אותם, כי כאשר תצאנה המצוות מהסט"א, הן תצאנה בשלל רב, ויתלשו עמם הרבה מן הטוב הגנוז אצל הסט"א כמבואר בתורה יז ותורה ח בח"ב כמו שהבאנו, ודווקא על ידי זה ייפכו עוונותיהם לזכות כמ"ש האריז"ל בדבריו (ספר הליקוטים תהלים ג) שהבאנו.

שאמרו וְכַמָּה דְאִתְיָקֵר אִיהוּ בְּעֵלְמָא, בְּעוֹבְדֵי דְצְדִיקָא, הָכִי נָמִי אִתְיָקֵר אִיהוּ בְּרִשְׁעִיָא, כִּד עֲבָדֵי עוֹבְדָא טָבָא בְּעֵלְמָא, ולכאורה הדברים סותרים לדברי הזוה"ק והאריז"ל שהבאנו, אכן אחרי כל מה שנתבאר יש לבאר שהכוונה היא, שאצל השי"ת הכל גלוי, ויודע את העתיד להיות, שבסוף דווקא מכח זה יכנעו הקליפות, ויקיאו את כל מה שבלעו מימי קדם, וע"כ עולה כבוד שמים גם מזה.

וכעין זה מבואר בתחילת תורה י ס"ב ותורה יד ס"ב, שעיקר כבודו יתברך הוא מן הרחוקים, והביא שם מדברי הזוה"ק (יתרו טו). דְּהָא יִקְרָא דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא אִסְתְּלִיק בְּסִלְקוֹ וְלֹא אִתְיָקֵרָא בְּעֵלְמָא, אֶלָּא מְסֻטָּרָא דְשָׂרָא עִמִּין. וְאִי תִימָא, הָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אִתְיָקֵר בְּעֵלְמָא, אֶלָּא בְּגִינְיָהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. הָכִי הוּא וְדָא, דְּהָא יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן הָיִי יְסוּדָא דְשִׁנְגָא לְאַנְהָרָא, אֶבְל כִּד שָׂרָא עִמִּין אֶתְאַן וְאוֹדֵן לִיה, בְּשִׁעְבוּדָא דִּיקְרָא דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדִין אֲתוּסָף יְסוּדָא דְשִׁנְגָא, וְאִתְתַּקַּף עַל כָּל עוֹבְדֵי. בְּחִבּוּרָא תְּדָא, וְשְׁלִיט קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחְדוּי עֵילָא וְתַתָּא.

תיקון החלבנה

וממילא מתקיימים גם דברי האריז"ל כפשוטם, שתתקן החלבנה בקטורת מה שלא תתקן הלבונה, כי אכן דווקא בהיותה חלבנה בעלת ריח רע, אז תתקן במצוותיה מה שלא תתקן הלבונה במצוותיה, כי לחלבנה יש מעלה

לדבריונו דווקא מגמ' זו, כי שם בגמ' למדו עניין זה ממה שאמר הקב"ה ללבן (בראשית לא כד) השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב ועד רע, הרי שגם טוב לא ידבר עמו, והנה ידוע מ"ש בגמ' (סנהדרין קה.) ובתרגום יונתן ב"ע ובדברי האריז"ל שלבן ובלעם הם עניין אחד, כי או שהוא בנו או נכדו או הגלגול שלו, וממילא מובן שכאשר אמר הקב"ה לבלעם (במדבר כב יב) לא תלך עמהם לא תאור את העם כי ברוך הוא, ופירש"י (שם) שאמרו לו לא מדובשיך ולא מעוקצין, הרי זה מעין מה שכבר נאמר ללבן השמר לך מדבר עם יעקב מטוב ועד רע, והנה בסוף דיבר בלעם מה שדיבר, והקב"ה הפך את הקללה לברכה, ונעשה מתוך קרבו של בלעם דברי ברכה ודברי תורה ממש, ובזה הוציא הקב"ה את בלעם מפיהם של הסט"א, ואולי נקראת פרשה זו בשם פרשת בלעם (ב"ב יד:), כי כל עניינה לבאר את מעשה ה' כי גדול הוא, איך שהוא מוציא את בלע"ם מפיהם, לקיים מ"ש חיל בלע ויקיאנו וכמו שהבאנו מדברי רביז"ל, אמן.

וזה גופא הביאור בדברי רביז"ל כאן בתורה רפב, שעל ידי שמוצאים את הטוב, נהפך באמת לכף זכות ויוצא מכף כל חטאתיו ועוונותיו, וגם מבורא בח"ב תורה מח שע"ז נהפכים עוונות לזכויות, וזה כי על ידי שמוצא את הטוב מוציא את שאר הטוב, ובאמת גם בתוך המעשים עים יש מעט טוב נעלם, אי בעית אימא האנחות שנאנח על המכשולות שלו, אי בעית אימא עצם הכח של הנפש שלו שהיא חלק אלוה ממעל שנמצא בכל מעש ומעשה שלו, כמו שנתבאר לעיל, וכשמוציא את הטוב הגלוי שמצא מיד אויב, ממילא גם החטאים שלו יוצאים מהסט"א, וכל הצד הטוב שלו שיש בהם ומתבררים ב"ג נפה, ויוצא לכף זכות.

להוציא את בלע"ם מפיהם

וכבר הבאנו לעיל מ"ש רביז"ל בתורה ל ס"ז על עניין זה את דברי הגמ' (יבמות קג:) 'כל טובתן של רשעים רעה היא אצל הצדיקים', שהטוב של הרשע היא רעה בשבילנו, אמנם יש להביא ראיה